

05.02.92

METSÄNTUTKIMUSLAITOKSEN

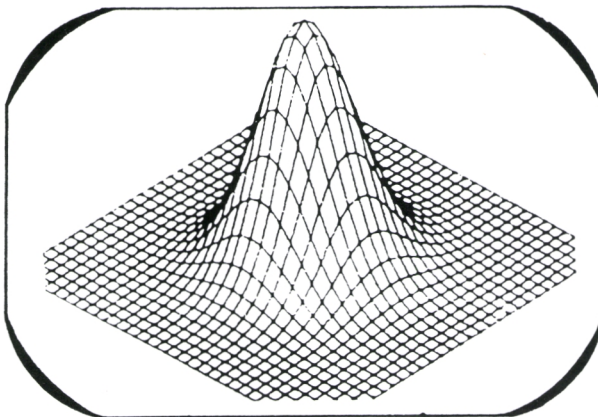
TIEDONANTOJA 375

Matemaattinen osasto

PUUN KASVATUKSEN KULUT VUOSINA 1987 JA 1988

Erkki Lappalainen

Helsinki 1991

ARTALINNOVA
1991

Metsäntutkimuslaitoksen tiedonantoja 375

PUUN KASVATUKSEN KULUT VUOSINA 1987 JA 1988

Erkki Lappalainen

Helsinki 1991

SISÄLLYS

1.	JOHDANTO.....	3
2.	KUSTANNUSTEN MUODOSTUMISPERIAATTEET.....	5
3.	METSÄNHOITOTÖIDEN KUSTANNUKSET.....	7
	31. Yksityismetsänomistajat.....	7
	32. Valtio ja teollisuusyhtiöt.....	9
4.	METSIEN HALLINNON KUSTANNUKSET.....	10
	41. Yksityismetsänomistajat.....	10
	42. Valtio ja teollisuusyhtiöt.....	14
5.	VÄHENNYSKELPOISTEN KUSTANNUSTEN OSUUS BRUTTOKANTORAHATULOISTA.....	15
	51. Yksityismetsänomistajat.....	15
	52. Valtio ja teollisuusyhtiöt.....	17
	53. Kaikki metsänomistajaryhmät.....	17
6.	TARKASTELU.....	19
	KIRJALLISUUS.....	23

ISBN 951-40-1146-5

ISSN 0358-4283

1. JOHDANTO

Metsäverotuksen vähennyksistä pääosa on puun kasvatuksen kuluja. Nämä kulut ovat maatilatalouden tuloverolain (543/67) mukaisia metsään kohdistuvia tavallisia hoitoja ja hallintokustannuksia sekä kohtuullisia arvonvähennyksiä. Vähennyserä otetaan huomioon suhteellisenä keskimääräisvähennyksenä määritettäessä verokuutiometrin keskimääräistä raha-arvoa kunnittain ja kantohinta-alueittain.

Maatilatalouden tuloveroasetuksessa (1246/88) säädetty vähennysprosentit vaihtelevat alueittain 9 ja 15 prosentin välillä kantohintojen perusteella lasketusta verokuutiometrin bruttoarvosta. Osuus on korkeampi Pohjois-Suomessa kuin Etelä-Suomessa. Asetuksen vähennysprosentit perustuvat Metsäntutkimuslaitoksessa tehtyihin puun kasvatuksen kulujen laskelmiin (Heikinheimo 1964; Palo ja Sivonen 1964; Kurikka ym. 1965; Sivonen ja Uusitalo 1966; Uusitalo 1968, 1976 ja 1977; Kakkuri ja Karhu 1982; Kakkuri 1984 ja 1986; Berg ja Kakkuri 1989).

Tämän tutkimuksen tarkoituksena on tuottaa tietoa metsäverotuksen keskimääräisvähennykseen sisältyvistä todellisista kuluista vuosilta 1987 ja 1988. Aiempien laskelmien tavoin selvitettiin vähennyskelpoisten puun kasvatuksen kulujen suuruus sekä kulujen suhteellinen osuus todellisista kantorahatuloista. Kustannukset määritettiin yksityismetsänomistajille metsälautakuntien alueittain. Metsänomistajaryhmille valtio ja teollisuusyhtiöt tehtiin koko maan laskelmat.

Maatilatalouden tuloverolain muuttamisesta vuonna 1990

säädetty laki (718/90) muuttaa jonkin verran tämän tutkimuksen pohjana olevaa vähennysjärjestelmää vuodesta 1991 alkaen. Uuden lain edellyttämät laskelmat valmistuvat talven 1991 aikana.

2. KUSTANNUSTEN MUODOSTUMISPERIAATTEET

Puun kasvatuksen kuluihin sisältyvät metsien hoito- ja hallintokustannukset sekä poistot, joita ei vähennetä tilakohtaisesti (Laki... 861/83; Laki... 941/85; Asetus... 1246/88). Vähennyksinä ei kuitenkaan oteta huomioon metsätalouden pitkävaikutteisten perusparannusluontoisten investointien, uudisojituksen eikä metsäteiden rakentamisen menoja.

Puun kasvatuksen kuluihin kuuluvat seuraavat erät (vrt. Metsäverokomitean... 1965; Metsäverotuksen... 1978; Metsätalouskomitean... 1981; Metsäverotoimikunta... 1984; Metsäverotoimikunta... 1989; Puukaupan... 1989):

- uudistusalojen valmistaminen
- metsänviljely lukuunottamatta perusmetsitystä
- taimikonhoito
- pystypuiden karsinta
- metsänlannoitus (metsän kasvatuslannoite vuoteen 1985 saakka)
- metsäojien perkaus ja täydennysojitus (vuoteen 1985 saakka)
- pysyvien metsäteiden kunnossapito
- metsien suojelu ja valvonta sekä taloussuunnitelmat (metsätaloussuunnitelmat vuoteen 1983 saakka)
- metsien leimaus
- raakapuun myynti
- metsävakuutus
- puun kasvatuksen osuus metsien hallinnosta
- metsätalouteen käytettyjen koneiden, rakennusten ja laitteiden kunnossapito sekä poistot

- puun kasvatuksesta ja myynnistä aiheutuneet matkakustannukset
- työmarkkinajärjestöjen jäsenmaksut
- ammattilehtien tilausmaksut
- metsätalouden lainojen leimaverot ja luottovarausprovisiot

Suluissa esitetyt huomautukset koskevat yksityismetsänomistajia ja teollisuusyhtiöitä, jotka vähentävät kyseiset menot tilakohtaisesti. Sitävastoin valtiolla nämäkin erät kuuluvat keskimääräisvähennykseen (Laki... 861/83; Laki... 941/85).

Keskimääräisvähennykseen sisältyy lisäksi kotitarvepuun myyntipuuta huonommasta laadusta johtuva laatu vähennys (Asetus... 1246/88). Sitä ei kuitenkaan määritetty tässä laskelmassa.

Laskelmassa käytetty metsänomistajaryhmittely on seuraava:

Yksityismetsänomistajat: Varsinaiset yksityismetsänomistajat (yksityishenkilöt, perikunnat, kuolinpesät, perheyhtymät), yhteismetsät, kunnat, seurakunnat ja säätiöt ym. yhteisöt sekä Ahvenanmaan maakuntahallinto.

Valtio: Metsähallitus, Metsäntutkimuslaitos, puolustusministeriö sekä ammattikasvatushallitus.

Teollisuusyhtiöt: Suomen Metsäteollisuuden Keskusliiton jäsenyhtiöt sekä kaksi liittoon kuulumatonta metsää omistavaa yhtiötä.

3. METSÄNHOITOTÖIDEN KUSTANNUKSET

31. Yksityismetsänomistajat

Metsänhoitotöiden vähennyskelpoiset nettokustannukset määritettiin työlajeittain (ks. Berg ja Kakkuri 1989). Laskennassa käytettiin lähteenä Metsätilastollista vuosikirjaa 1988 (1989), Metsätilastotiedotetta 119 (1989) sekä Metsäntutkimuslaitoksen matemaattisen osaston ja Keskusmetsälautakunta Tapion aineistoja.

Lähteenä käytetyt aineistot olivat jonkin verran epätarkkoja (ks. Berg ja Kakkuri 1989). Mm. oman työn raharvon arvioihin sisältynee valtion avustuksia, joita ei pystytty poistamaan. Lisäksi alueittaisissa laskelmissa jouduttiin usein käyttämään lähteenä koko maan tietoja.

Taulukossa 1 on esitetty metsänhoitotöiden verotuksessa vähennyskelpoiset nettokustannukset metsälautakuntien alueittain.

Taulukko 1. Yksityismetsänomistajien vähennyskelpoiset metsänhoitotöiden kustannukset (1000 mk) vuosina 1987 ja 1988
metsälautakuntien alueittain.

Metsälautakunnan alue	Uudistus- alojen valmis- taminen		Metsän- viljely 1)		Taimikon- hoito 2)		Pysty- puiden karsinta		Metsän- lannoitus 3)		Metsä- teiden kunnossa- pito		Yhteensä	
	1987	1988	1987	1988	1987	1988	1987	1988	1987	1988	1987	1988	1987	1988
0. Ahvenanmaa	180	160	670	760	130	250	-	0	-	-	-	-	980	1170
1. Helsingin (ruots.)	760	1390	1950	2900	1280	3130	-	20	270	-	-	710	4260	8150
2. Lounais-Suomen	1920	2760	2980	3130	2040	2690	10	120	460	260	970	1080	8380	10040
3. Satakunnan	3160	3610	5710	5140	3420	3800	10	190	580	340	1510	1710	14390	14790
4. Uudenmaan-Hämeen	2980	3830	6920	7810	3980	4530	-	300	570	220	750	860	15200	17550
5. Pirikka-Hämeen	3080	3430	6370	7270	3980	4600	-	860	700	190	1860	2110	15990	18260
6. Iitä-Hämeen	3770	4140	7520	6460	4120	6340	30	260	680	690	1430	1620	17550	19510
7. Etelä-Savon	5900	5940	10960	11040	5900	7060	-	1210	730	620	1600	1820	25090	27690
8. Etelä-Karjalan	2710	3730	6010	6300	3270	2280	-	770	320	390	840	940	13150	14410
9. Iitä-Savon	3460	4250	8050	8620	5690	5950	-	660	160	40	800	950	18160	20470
10. Pohjois-Karjalan	5820	7100	14400	13590	7740	7660	-	2670	1490	510	2320	2660	31770	34190
11. Pohjois-Savon	7170	8970	16480	16010	8660	10200	-	2460	2610	910	1790	2080	36710	40630
12. Keski-Suomen	6120	10650	13400	14070	6910	8310	-	2200	1430	1800	2400	2690	30260	39720
13. Etelä-Pohjanmaan	3740	4360	5310	5460	4690	3650	10	1220	3320	2000	1830	2190	18900	18880
14. Pohjanmaan (ruots.)	4030	1460	5320	6450	950	900	90	90	280	100	-	-	10670	9000
15. Keski-Pohjanmaan	2580	3430	3080	2800	2130	3190	-	1170	300	170	1640	1840	9730	12600
16. Kainuun	3420	4350	3270	3140	3570	5010	30	1040	1460	610	1890	2150	13640	16300
17. Pohjois-Pohjanmaan	4270	5780	1790	1630	3550	3510	-	840	1270	680	1380	1530	12260	13970
18. Kollis-Suomen	13240	7610	0	0	1910	1860	-	690	200	210	2110	2380	17460	12750
19. Lapin	9800	9410	0	0	2630	2970	-	430	90	310	2060	2360	14580	15480
Koko maa	88110	96360	120190	122580	76550	87690	180	17200	16920	10050	27180	31680	329130	365560

1) Ei sisällä perusmetsityksen (pellot, avosuot) kustannuksia.

2) Ei sisällä vakiintuneiden taimikoiden hoitokustannuksia.

3) Ei sisällä metsän kasvatustalouden (nuorten ja varttuneiden kasvatettavien metsien lannoite) hankintakustannuksia.

32. Valtio ja teollisuusyhtiöt

Valtion ja teollisuusyhtiöiden metsänhoitotöiden työläjeittaiset kokonaiskustannukset saatiin Metsätilastollisesta vuosikirjasta 1988 (1989), Metsätilastotiedotteesta 119 (1989) sekä Suomen Metsäteollisuuden Keskusliitosta. Tulokset on esitetty taulukossa 2.

Taulukko 2. Valtion ja teollisuusyhtiöiden vähennyskelpoiset metsänhoitotöiden kustannukset (milj.mk) vuosina 1987 ja 1988.

	Valtio		Teollisuusyhtiöt	
	1987	1988	1987	1988
Uudistusalojen valmistaminen	16,5	18,0	10,8	10,1
Metsänviljely ¹⁾	42,3	41,3	28,3	24,8
Taimikonhoito	18,2	15,2	24,4	15,7
Pystypuiden karsinta	1,2	0,8	2,0	1,7
Metsänlannoitus	9,5	9,5	1,2 ²⁾	1,4 ²⁾
Metsäojien perkaus ja täydennysojitus	7,7	7,9	-	-
Metsäteiden kunnossapito	7,0	8,1	6,2	3,4
Yhteensä	102,4	100,8	72,9	57,1

1) Ei sisällä perusmetsityksen kustannuksia.

2) Ei sisällä metsän kasvatustalteen hankintakustannuksia.

4. METSIEN HALLINNON KUSTANNUKSET

41. Yksityismetsänomistajat

Yksityismetsien hallinnon kustannukset muodostuvat 11 erillisestä kuluerästä. Erät on yksityiskohtaisesti esitetty seuraavassa.

Metsälautakuntien, metsänhoitoyhdistysten sekä metsätöimistöjen ja yksityisten ammattimiesten toimituspalkkioita peritään leimauksesta, pysty- ja luovutusmittauksesta, suunnitelma-, arvioimis- ja luokitustöistä sekä puukaupallisesta edistämistoiminnasta. Toimituspalkkioina ei otettu huomioon metsätaloussuunnitelmien laatimisen kustannuksia, jotka tutkimuksen kohdevuosina vähennettiin tilakohtaisesti. Metsälautakuntien ja metsänhoitoyhdistysten toimituspalkkioiden tiedot saatiin Keskusmetsälautakunta Tapiosta (ks. Tapion... 1987 ja 1989). Metsänhoitoyhdistysten toimituspalkkioihin sisältyy ylimääräisiä metsänhoitotöiden kustannuksia, joita ei pystytty poistamaan. Yksityisten metsäammattimiesten, metsätöimistöjen yms. palkkioiden suuruus arvioitiin (Kakkuri 1986).

Varsinaisten yksityismetsien hallinnon yleiskulut muodostuvat neuvotteluista, yhteydenpidosta metsäammattimiehiin, kulojen jälkivartiointista, tilan osuudesta luonnontuhojen torjuntaan sekä muista vastaavista kustannuksista. Hallinnon yleiskulut arvioitiin.

Varsinaisten yksityismetsien raakapuun myynnin yleiskulut muodostuvat neuvottelu-, puhelin-, posti-, edustus- ym. raakapuun myynnin aiheuttamista kustannuksista. Kustannukset raakapuukauppaa kohden arvioitiin. Varsinaisista

yksityismetsistä tehtyjen raakapuukauppojen lukumäärä saatiin Rauskalan (1988 ja 1990) tutkimuksista sekä Metsäntutkimuslaitoksen matemaattisen osaston aineistoista.

Metsävakuutusmaksut määritettiin vakuutusilastosta (Vakuutusyhtiöt... 1989) sekä sosiaali- ja terveysministeriön vakuutusosaston, Suomen Vakuutusyhtiöiden Keskusliiton ja Vakuutusyhdistysten Keskusliiton aineistoista. Vakuutusmaksukertymissä otettiin huomioon vakuutusmaksuvero.

Kuntien, seurakuntien sekä muiden yksityisluontoisten yhteisöjen (ks. luku 2) metsien hallintokustannukset ja raakapuun myynnin kustannukset arvioitiin. Arvioon sisältyvät myös poistot.

Yksityismetsänomistajien matkakustannukset aiheutuvat puun kasvatuksesta ja myynnistä. Matkakustannusten suuruus arvioitiin.

Työmarkkinajärjestöjen ja niihin rinnastettavien muiden järjestöjen jäsenmaksut koostuvat Suomen Yksityismetsänomistajain Keskusliiton sekä metsätilanomistajien varsinaisista Maataloustuottajain Keskusliiton jäsenmaksuista.

Ammattilehtien tilausmaksut koostuvat Metsälehdessä ja Skogsbruketin tilausmaksukertymistä.

Metsätalouden lainojen leimaverot ja luottovarausprovisiot määritettiin kiinteistöjen kauppahintatilaston (Kiinteistöjen... 1988 ja 1989) ja Karhulan (1988) tutkimuksen perusteella.

Tiedot vähennyskelpoisista yksityismetsien hallinnon kustannuksista on esitetty taulukossa 3. Tulosten luotetta-

Taulukko 3. Yksityismetsänomistajien vähennyskelpoiset metsien hallinnon kustannukset (1000 mk) vuosina 1987 ja 1988 metsälautakuntien alueittain.

Metsälautakunnan alue	Metsälauta- kuntien toimitus- palkkiot 1)		Metsän- hoitoyh- distysten toimitus- palkkiot 1)		Palkkiot metsätoi- mistojen ja yksityisten ammatti- miesten avusta		Varsi- naisten yksityis- raakapuu myynnin kulut		Varsinaisten yksityis- metsien raakapuu myynnin kulut		Metsä- vakuutus- maksut	
	1987	1988	1987	1988	1987	1988	1987	1988	1987	1988	1987	1988
0. Ahvenanmaa	40	60	130	140	20	20	70	80	160	150	140	150
1. Helsingin (ruots.)	60	50	2350	2370	240	240	320	580	220	230	1680	1810
2. Lounais-Suomen	70	70	2280	1870	240	190	640	710	780	700	2280	2460
3. Satakunnan	70	80	1960	1960	200	200	1090	1050	1020	960	2620	2820
4. Uudenmaan-Hämeen	80	80	3700	3870	380	390	1150	1250	640	620	2960	3190
5. Pirikka-Hämeen	50	50	2220	2440	230	250	1210	1300	960	940	3120	3360
6. Itä-Hämeen	110	100	2670	2690	280	280	1330	1390	650	660	2390	2570
7. Etelä-Savon	40	50	1890	1750	190	180	1910	1970	1070	1030	2300	2480
8. Etelä-Karjalan	80	70	2070	2230	220	230	1000	1020	990	940	1700	1830
9. Itä-Savon	90	120	3890	3690	400	380	1380	1460	630	650	1630	1750
10. Pohjois-Karjalan	10	10	6680	6970	670	700	2410	2430	960	980	2700	2910
11. Pohjois-Savon	80	80	4360	5280	440	540	2790	2890	1320	1280	2660	2860
12. Keski-Suomen	70	70	2680	2830	280	290	2300	2830	1140	1080	4040	4350
13. Etelä-Pohjanmaan	40	40	1450	1630	150	170	1440	1340	1250	1080	3240	3490
14. Pohjanmaan (ruots.)	50	40	2190	2320	220	240	810	640	970	980	720	770
15. Keski-Pohjanmaan	40	50	1640	2010	170	210	740	900	660	580	1050	1140
16. Kainuun	60	90	3240	3200	330	330	1040	1160	440	440	730	790
17. Pohjois-Pohjanmaan	30	40	740	510	80	60	1330	910	230	220	2590	2790
18. Koillis-Suomen	70	80	2630	1920	270	200	1110	1100	400	390	610	660
19. Lapin											1920	2070
Koko maa	1140	1220	48770	49680	5010	5100	25000	26000	15030	14470	41080	44250

1) Eivät sisällä metsätaloussuunitelmien laatimisen kustannuksia.

Taulukko 3. jatkoa

Metsälautakunnan alue	Kuntien ja seurakun- tien hallin- non ja myyn- nin yleis- kulut ja poistot		Yksityis- metsänomis- tajien matkakus- tannukset		Työmark- kinajärjes- töjen ja senmaksut		Ammatti- lehtien tilaus- maksut		Metsäta- louden lainojen leimaverot ja luotto- varaust provisiot		Yhteensä	
	1987	1988	1987	1988	1987	1988	1987	1988	1987	1988	1987	1988
0. Ahvenanmaa	60	60	80	90	10	10	10	10	10	10	540	560
1. Helsingin (ruots.)	250	450	350	600	120	130	110	130	150	180	3390	4330
2. Lounais-Suomen	480	550	690	740	140	140	390	440	170	230	8220	8630
3. Satakunnan	830	810	1180	1090	190	190	370	420	130	130	10020	9600
4. Uudenmaan-Hämeen	880	960	1250	1300	270	270	490	550	120	310	9990	10690
5. Pirkka-Hämeen	920	1000	1310	1350	180	180	600	680	70	170	12530	13310
6. Itä-Hämeen	1010	1070	1440	1440	130	140	420	480	60	140	9930	10630
7. Etelä-Savon	1450	1510	2060	2050	150	140	480	550	160	210	12640	13010
8. Etelä-Karjalan	760	790	1080	1060	120	120	600	680	220	240	8590	8660
9. Itä-Savon	1050	1120	1490	1510	110	110	250	290	130	170	9040	9590
10. Pohjois-Karjalan	1830	1870	2600	2540	180	180	620	700	230	260	15910	16060
11. Pohjois-Savon	2110	2230	3010	3000	280	280	510	580	240	220	20280	21020
12. Keski-Suomen	1750	2170	2470	2940	310	320	530	600	260	330	17680	20520
13. Etelä-Pohjanmaan	1090	1030	1550	1390	210	220	350	400	110	130	12270	12270
14. Pohjanmaan (ruots.)	620	490	880	660	30	30	130	150	110	120	5910	5680
15. Keski-Pohjanmaan	560	690	800	930	90	90	160	180	100	120	6620	7230
16. Kainuun	790	890	1120	1200	110	110	150	170	120	170	6350	7200
17. Pohjois-Pohjanmaan	710	760	1010	1030	230	220	270	300	120	170	10030	10440
18. Koiilis-Suomen	1010	700	1430	940	80	80	160	180	20	30	5720	4330
19. Lapin	840	850	1200	1140	80	80	540	610	10	20	9070	8460
Koko maa	19000	20000	27000	27000	3020	3040	7140	8100	2540	3360	194730	202220

vuotta heikentävät arvionvaraiset kuluerät. Näitä olivat metsätoimistojen ja yksityisten ammattimiesten toimituspalkkiot, yksityismetsien hallinnon yleiskulut, kuntien ja seurakuntien hallinnon ja myynnin yleiskulut sekä yksityismetsänomistajien matkakustannukset.

42. Valtio ja teollisuusyhtiöt

Valtion ja teollisuusyhtiöiden metsien vähennyskelpoiset hallintokulut, poistot ja leimauskulut on esitetty taulukossa 4. Valtion tiedot saatiin metsähallituksesta, Metsäntutkimuslaitoksesta, puolustusministeriöstä sekä ammattikasvatushallituksesta. Teollisuusyhtiöiden tiedot saatiin Suomen Metsäteollisuuden Keskusliitosta.

Valtion ja teollisuusyhtiöiden kirjanpidossa ei yleensä eritelty puun kasvatuksen osuutta. Tämän vuoksi metsien hallinnon kustannuksissa oli arvionvaraisuutta.

Taulukko 4. Valtion ja teollisuusyhtiöiden vähennyskelpoiset metsien hallinnon kustannukset, poistot ja leimauskustannukset (milj. mk) vuosina 1987 ja 1988.

	Valtio		Teollisuusyhtiöt	
	1987	1988	1987	1988
Metsien hallinnon kustannukset ja poistot	42,0	42,4	38,5 ¹⁾	40,2 ¹⁾
Leimauskustannukset	7,6	8,5	3,7	3,9
Yhteensä	49,6	50,9	42,2	44,1

1) Eivät sisällä metsätaloussuunnitelmien laatimisen kustannuksia..

5. VÄHENNYSKELPOISTEN KUSTANNUSTEN OSUUS BRUTTOKANTO- RAHATULOISTA

51. Yksityismetsänomistajat

Yksityismetsänomistajien vähennyskelpoisia puun kasvatuksen kuluja vuosina 1987 ja 1988 verrataan Tilastokeskuksen laskemiin bruttokantorahatuloihin taulukossa 5. Bruttokantorahatulot saatiin Metsätilastollisesta vuosikirjasta (1989) sekä Metsäntutkimuslaitoksen matemaattisen osaston aineistoista. Taulukossa on esitetty myös asetuksen mukaiset metsäverotuksessa käytetyt vähennysprosentit. Eräiden metsälautakuntien alueilla on useita eri vähennysprosentteja, koska prosenttivyöhykkeet noudattavat lautakuntarajoista poikkeavia läänirajoja (kuvat 1 ja 2).

Puun kasvatuksen kulujen osuus bruttokantorahatuloista vaihteli metsälautakuntien alueittain 5 - 20 prosentin välillä vuonna 1987 ja 6 - 14 prosentin välillä vuonna 1988. Koko maassa kuluosuudet olivat 10 prosenttia vuonna 1987 ja 9 prosenttia vuonna 1988.

Seuraavassa asetelmassa on esitetty metsänomistajaryhmän yksityiset ym. vähennyskelpoisten kustannusten osuus bruttokantoraha tuloista 1980-luvulla.

Vuosi	1980	1981	1982	1983	1984	1985	1986	1987	1988
Vähennyskelpoisten kustannusten osuus bruttokantorahatulosta, prosenttia	7	8	11	12	9	10	12	10	9

Vuodesta 1980 vuoteen 1984 vähennyskelpoisten kustannusten osuus kasvoi 7 prosentista 12 prosenttiin. Tämän jälkeen se on vuotta 1986 lukuunottamatta pysynyt 9 - 10 prosentissa. Keskimäärin se on ollut 80-luvulla n. 10 %.

Taulukko 5. Yksityismetsänomistajien vähennyskelpoiset metsänhoitotöiden ja metsien hallinnon kustannukset, bruttokantorahatulot sekä kustannusten osuus bruttokantorahatuloista vuosina 1987 ja 1988 metsälautakuntien alueittain.

Metsälautakunnan alue	Metsänhoitotöiden kustannukset milj.mk		Metsien hallinnon kustannukset, milj. mk		Vähennyskelpoiset kustannukset yhteensä milj.mk		Bruttokantorahatulot (Tilastokeskus), milj.mk		Vähennyskelpoisten kustannusten osuus bruttokantorahatuloista, prosenttia		Asetuksen mukaiset vähennysprosentit	
	1987	1988	1987	1988	1987	1988	1987	1988	1987	1988	1987	1988
0. Ahvenanmaa	1,0	1,2	0,5	0,6	1,5	1,8	22,9	23,0	7	8	8	9
1. Helsingin (ruots.)	4,3	8,1	3,4	4,3	7,7	12,4	144,8	167,1	5	7	7	9
2. Lounais-Suomen	8,4	10,0	8,2	8,6	16,6	18,6	222,2	248,1	7	7	7	9
3. Satakunnan	14,4	14,8	10,0	9,6	24,4	24,4	271,5	328,0	9	9	7	9
4. Uudenmaan-Hämeen	15,2	17,5	10,0	10,7	25,2	28,2	288,7	351,5	9	8	8	9
5. Pirikka-Hämeen	16,0	18,3	12,5	13,3	28,5	31,6	349,8	456,8	8	7	7	9
6. Iitä-Hämeen	17,5	19,5	9,9	10,6	27,4	30,1	318,7	425,4	9	7	7	9,11
7. Etelä-Savon	25,1	27,7	12,6	13,0	37,7	40,7	393,1	533,1	10	8	8	11
8. Etelä-Karjalan	13,2	14,4	8,6	8,7	21,8	23,1	281,7	383,6	8	6	6	9
9. Iitä-Savon	18,2	20,5	9,0	9,6	27,2	30,1	249,0	317,2	11	9	9	9,11,13
10. Pohjois-Karjalan	31,8	34,2	15,9	16,1	47,7	50,3	331,3	422,3	14	12	12	13
11. Pohjois-Savon	36,7	40,6	20,3	21,0	57,0	61,6	473,5	610,0	12	10	10	11
12. Keski-Suomen	30,3	39,7	17,7	20,5	48,0	60,2	469,0	597,3	10	10	10	11
13. Etelä-Pohjanmaan	18,9	18,9	12,3	12,3	31,2	31,2	295,3	342,2	11	11	11	11
14. Pohjanmaan (ruots.)	10,7	9,0	5,9	5,7	16,6	14,7	161,3	192,3	10	8	8	11
15. Keski-Pohjanmaan	9,7	12,6	6,6	7,2	16,3	19,8	141,5	146,4	12	14	14	11,13
16. Kainuun	13,6	16,3	6,4	7,2	20,0	23,5	168,5	214,4	12	11	11	13
17. Pohjois-Pohjanmaan	12,3	14,0	10,0	10,4	22,3	24,4	195,8	255,0	11	10	10	13
18. Koillis-Suomen	17,5	12,8	5,7	4,3	23,2	17,1	117,2	127,7	20	13	13	15
19. Lapin	14,6	15,5	9,1	8,5	23,7	24,0	164,1	189,4	14	13	13	15
Koko maa	329,1	365,6	194,7	202,2	523,8	567,8	5059,9	6330,9	10	9	9	

52. Valtio ja teollisuusyhtiöt

Valtion ja teollisuusyhtiöiden vähennyskelpoisia puun kasvatuksen kuluja verrataan Tilastokeskuksen laskemiin bruttokantorahatuloihin taulukossa 6. Bruttokantorahatulot saatiin Metsätilastollisesta vuosikirjasta (1989) sekä Metsäntutkimuslaitoksen matemaattisen osaston aineistoista. Valtion kuluosuus oli 26 prosenttia vuonna 1987 ja 23 prosenttia vuonna 1988. Teollisuusyhtiöiden osuudet olivat vastaavasti 26 prosenttia ja 22 prosenttia.

Taulukko 6. Valtion ja teollisuusyhtiöiden vähennyskelpoiset metsänhoitotöiden ja metsien hallinnon kustannukset, bruttokantorahatulot sekä kustannusten osuus bruttokantorahatuloista vuosina 1987 ja 1988.

	Valtio		Teollisuusyhtiöt	
	1987	1988	1987	1988
Metsänhoitotöiden kustannukset, milj. mk	102,4	100,8	72,9	57,1
Metsien hallinnon kustannukset, milj. mk	49,6	50,9	42,2	44,1
Vähennyskelpoiset kustannukset yhteensä, milj. mk	152,0	151,7	115,1	101,2
Bruttokantorahatulot (Tilastokeskus), milj. mk	586,2	649,5	435,3	455,8
Vähennuskelpoisten kustannusten osuus bruttokantorahatuloista, prosenttia	26	23	26	22

53. Kaikki metsänomistajaryhmät

Kaikkien metsänomistajaryhmien keskimääräinen kuluosuus oli 13 prosenttia vuonna 1987 ja 11 prosenttia vuonna 1988. Kaikki omistajaryhmät kattavat tiedot on esitetty taulukossa 7.

Taulukko 7. Yksityismetsänomistajien, valtion ja teollisuusyhtiöiden vähennyskelpoiset metsänhoitotöiden ja metsien hallinnon kustannukset, bruttokantorahatulo sekä kustannusten osuus bruttokantorahatuloista vuosina 1987 ja 1988.

	Yksityis- metsänomistajat		Valtio		Teollisuus- yhtiöt		Kaikki	
	1987	1988	1987	1988	1987	1988	1987	1988
Metsänhoitotöiden kustannukset, milj. mk	329,1	365,6	102,4	100,8	72,9	57,1	504,4	523,5
Metsien hallinnon kustannukset, milj. mk	194,7	202,2	49,6	50,9	42,2	44,1	286,5	297,2
Vähennyskelpoiset kustannukset yhteensä, milj. mk	523,8	567,8	152,0	151,7	115,1	101,2	790,9	820,7
Bruttokantorahatulot (tilastokeskus), milj. mk	5059,9	6330,9	586,2	649,5	435,3	455,8	6081,4	7436,2
Vähennyskelpoisten kustannusten osuus bruttokantorahatuloista, prosenttia	10	9	26	23	26	22	13	11

6. TARKASTELU

Työssä selvitettiin metsänomistajaryhmittäin metsäverotuksen keskimääräisvähennykseen sisältyvät todelliset kulut sekä kulujen osuus todellisista kantorahatuloista vuosina 1987 ja 1988. Tutkimuksen tuloksia voidaan käyttää maatilatalouden tuloveroasetuksessa säädettyjen verokuutiometrin bruttoarvon vähennysprosenttien tarkistamisessa.

Yksityismetsänomistajien puun kasvatuksen kulujen osuus bruttokantorahatuloista oli 10 prosenttia vuonna 1987 ja 9 prosenttia vuonna 1988. Vastaavat osuudet olivat valtiolla 26 prosenttia ja 23 prosenttia sekä teollisuusyhtiöillä 26 prosenttia ja 22 prosenttia. Kaikkien metsänomistajaryhmien keskimääräinen kuluosuus oli 13 prosenttia vuonna 1987 ja 11 prosenttia vuonna 1988. Tuloksiin sisältyy arvionvaraisuutta, koska kaikista kustannuseristä ei ollut käytettävissä täsmällistä aineistoa.

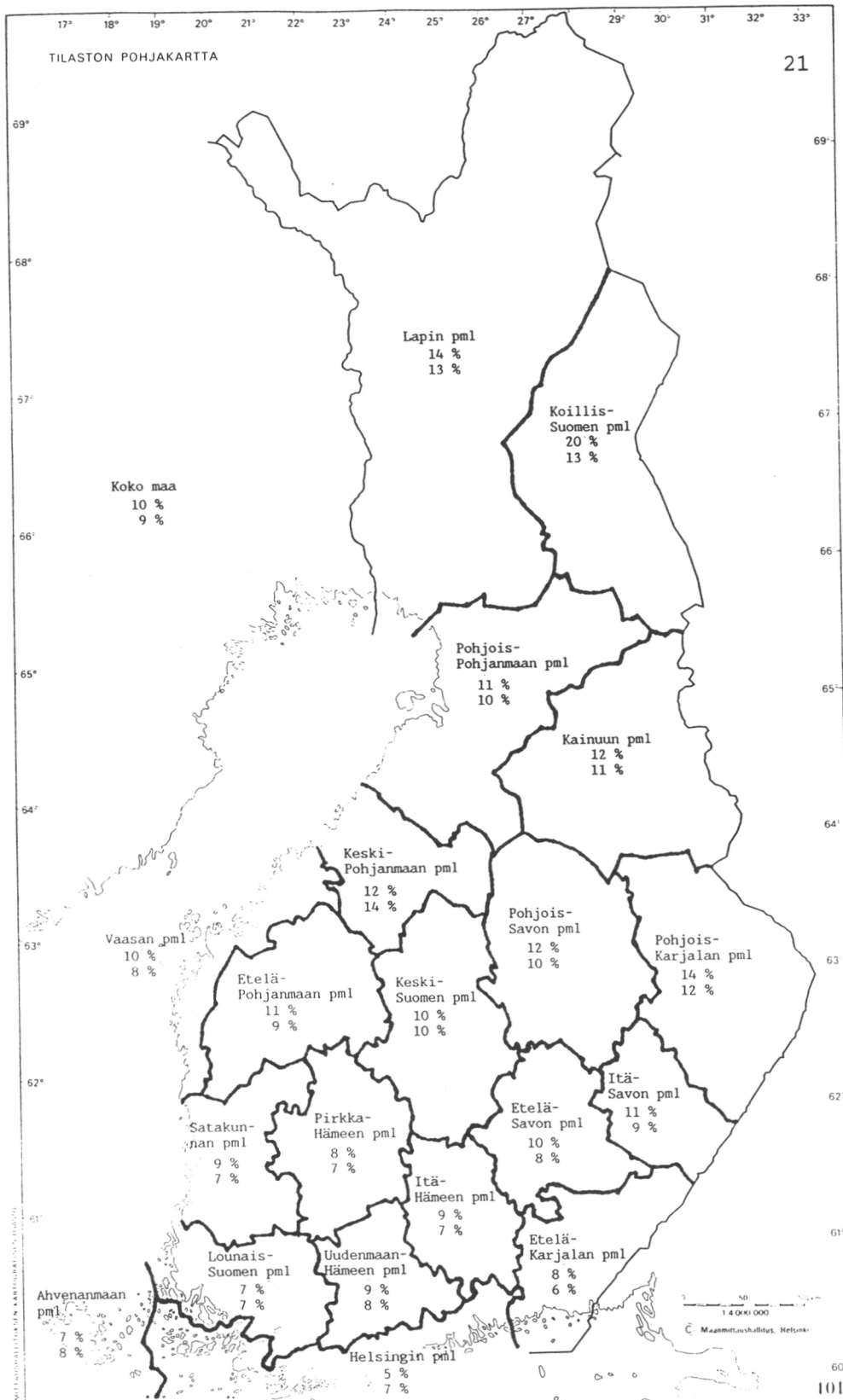
Yksityismetsänomistajilla kuluosuudet vaihtelivat vuosina 1980 - 1988 välillä 7 - 12 %. Kulujen vaihtelu oli vähäisempää kuin kantorahatulojen vaihtelu, joten kuluprosentti seurasi suhdannevaihteluita. Se oli pienimmillään suhdannehuipuissa ja suurimmillaan, kun oltiin suhdanne-
taantumassa.

Yksityismetsänomistajille vähennyskelpoiset puun kasvatuksen kulut ja niiden osuudet bruttokantorahatuloista vuosilta 1987 ja 1988 laskettiin myös metsälautakuntien alueittain. Kuluosuudet olivat maan pohjoisosissa yleensä korkeampia kuin eteläosissa maata (kuva 1). Vuosittainen vaihtelu poikkesi jonkin verran alueittain. Koillis-Suomessa vaihtelu oli huomattavaa.

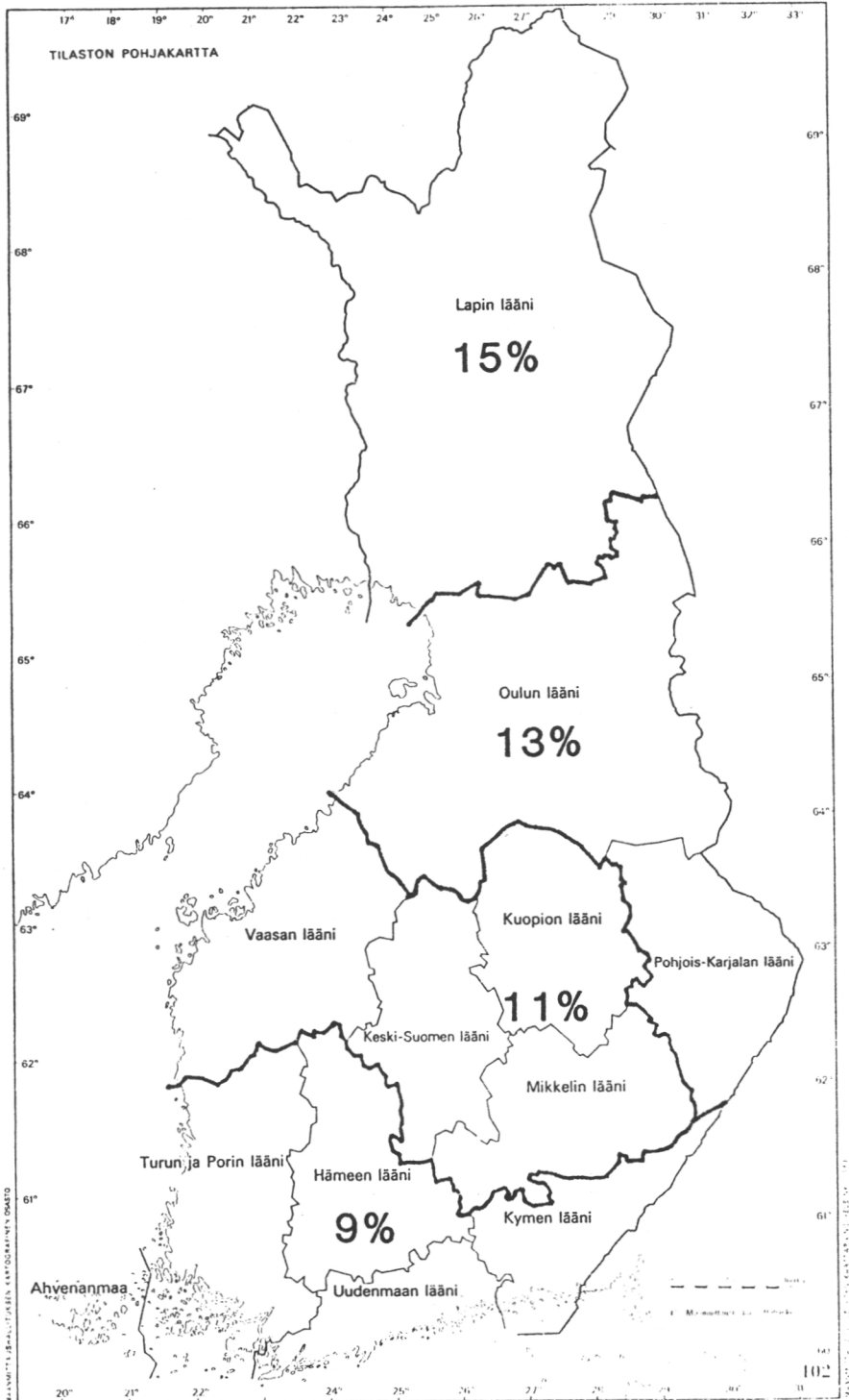
Tulosten mukaan yksityismetsänomistajien todelliset kuluosuudet olivat yleensä hieman pienempiä kuin asetuksella 1246/88 säädettyt vähennysprosentit (taulukko 5;

kuvat 1 ja 2). Tästä yleistuloksesta poiketen todelliset kuluosuudet olivat Keski-Pohjanmaalla ja Koillis-Suomessa keskimäärin korkeampia kuin asetuksen vähennysosuudet.

Asetuksen alueittaisten vähennysprosenttien ja tutkimuksen tulosten vertailussa tulee huomata toisistaan poikkeava aluejako. Alueittaisten kuluosuuksien tarkastelussa ei myöskään otettu huomioon valtion ja teollisuusyhtiöiden tietoja.

Kuva 1. Yksityismetsänomistajien vähennyskelpoisten puun kasvatuksen kulujen osuus bruttokantorahatuloista metsälautakuntien alueittain.
Ylempi luku: vuonna 1987
Alempi luku: vuonna 1988

Kuva 2. Maatilatalouden tuloveroasetuksen (1246/88) mukaiset verokuutiometrin bruttoarvon vähennysprosentit.

KIRJALLISUUS

- Asetus maatilatalouden tuloveroasetuksen 16 §:n muuttamisesta annettu 29.12.1988. Suomen Säädoskokoelma 1246/88.
- Asetus maatilatalouden tuloveroasetuksen muuttamisesta annettu 23.12.1976. Suomen Asetuskokoelma 1042/76.
- Asetus maatilatalouden tuloveroasetuksen 5 §:n muuttamisesta annettu 19.9.1986. Suomen Säädoskokoelma 677/86.
- Berg, M. & Kakkuri, E. 1989. Puun kasvatuksen kulut vuosina 1985 ja 1986. Metsäntutkimuslaitoksen tiedonantoja 336. Helsinki.
- Heikinheimo, L. 1964. Perusteluosa ehdotukseen verokuutiometrin keskimääräisiksi raha-arvoiksi vuodelle 1964. Metsäntutkimuslaitos. Moniste.
- Kakkuri, E. 1981. Puun kasvatuksen kulut vuonna 1980. Tutkimusselostus. Metsäntutkimuslaitos, matemaattinen osasto. Moniste.
- 1984. Yksityismetsänomistajien puun kasvatuksen kulut vuosina 1981 ja 1982. Metsäntutkimuslaitoksen tiedonantoja 152. Helsinki.
 - 1986. Yksityismetsänomistajien puun kasvatuksen kulut vuosina 1983 ja 1984. Metsäntutkimuslaitoksen tiedonantoja 240. Helsinki.
 - & Karhu, T. 1982. Puun kasvatuksen kulut vuosina 1975-1980. Metsäntutkimuslaitoksen tiedonantoja 44. Helsinki.
- Karhu, T. 1978. Yksityismetsänomistajien puunkasvatuksen kulut vuosina 1975-1977. Tutkimusselostus. Metsäntutkimuslaitos, matemaattinen osasto. Moniste.
- Karhula, J. 1988. Metsälisämaa maatalan elinkelpoisuuden kannalta. Maatilahallituksen julkaisuja 14. Helsinki.
- Kiinteistöjen kauppahintatilasto 1987 ja 1988. 1988 ja 1989. Maanmittaushallitus. Helsinki.
- Kurikka, J., Palo, M. & Sivonen, S. 1965. Laskelma hakkuuvuoden 1964/65 puukuutiometrin bruttoarvon alennusprosentista. Liite perusteluosaan. Metsäntutkimuslaitos, metsäekonomian osasto. Moniste.
- Laki maatilatalouden tuloverolain 13 ja 20 §:n muuttamisesta annettu 24.11.1983. Suomen Säädoskokoelma 861/83.
- Laki maatilatalouden tuloverolain muuttamisesta annettu 13.12.1985. Suomen Säädoskokoelma 941/85.
- Laki maatilatalouden tuloverolain muuttamisesta annettu 24.8.1990. Suomen Säädoskokoelma 718/90.
- Maatilatalouden tuloveroasetus annettu 18.3.1988. Suomen Säädoskokoelma 233/88.

- Maatilatalouden tuloverolaki annettu 15.12.1967. Suomen Asetuskoelma 543/67.
- Metsätaloustieteiden osamietintö I. 1981. Komiteanmietintö 1981:2. Helsinki.
- Metsätilastollinen vuosikirja 1988. 1989. Folia Forestalia 730. SVT Maa- ja metsätalous 1989:1. Helsinki ja Jyväskylä.
- Metsätilastotiedote N:o 119. 1989. Metsäntutkimuslaitos, matemaattinen osasto. Moniste.
- Metsäverokomitean mietintö. 1965. Silva Fennica 116. Komiteanmietintö 1964:A 15. Helsinki.
- Metsäverotoimikunta -88:n mietintö. 1989. Komiteanmietintö 1988:32. Helsinki.
- Metsäverotoimikunta 1983:n mietintö. 1984. Komiteanmietintö 1983:53. Helsinki.
- Metsäverotuksen kehittämiskomitean mietintö. 1978. Komiteanmietintö 1978:21. Helsinki.
- Palo, M. & Sivonen, S. 1964. Puun kasvatuksen kulujen arvioitu ylin varmuusraja Suomessa v. 1963. Liite ehdotukseen verokuutiometrin keskimääräisiksi raha-arvoiksi vuodelle 1964. Metsäntutkimuslaitos. Moniste.
- Puukaupan verotoimikunnan mietintö. 1989. Komiteanmietintö 1989:48. Helsinki.
- Rauskala, R. 1988. Kunnittaiset kantohinnat ja puukuutiometrin bruttoarvot hakkuuvuonna 1986/87. Metsäntutkimuslaitoksen tiedonantoja 301. Helsinki.
- Rauskala, R. 1990. Laskennalliset kantohinnat hakkuuvuonna 1987/88 ja 1988/89 sekä niiden vaikutus metsäveroperusteisiin vuonna 1988 ja 1989. Metsäntutkimuslaitoksen tiedonantoja 353. Helsinki.
- Sivonen, S. & Uusitalo, M. 1966. Puun kasvatuksen kulut hakkuuvuonna 1965/66. Folia Forestalia 26. Helsinki.
- Tapion vuosikirja 1987 ja 1988. Keskusmetsälautakunta Tapio, piiri- metsälautakunnat, metsänhoitoyhdistykset toiminta 1987 ja 1988. 1987 ja 1989. Vantaa ja Helsinki.
- Uusitalo, M. 1968. Puun kasvatuksen kulut hakkuuvuonna 1966/67. Folia Forestalia 39. Helsinki.
- 1976. Puun kasvatuksen kulut vuosina 1972 ja 1973. Folia Forestalia 259. Helsinki.
- 1977. Puun kasvatuksen kulut vuosina 1972-74. Folia Forestalia 291. Helsinki.
- Vakuutusyhtiöt 1987 ja 1989. Suomen virallinen tilasto XXII A:93. Helsinki.

MUUT LÄHTEET

Ammattikasvatushallitus
Keskusmetsälautakunta Tapio
Maataloustuottajain Keskusliitto
Metsähallitus
Metsälehti
Metsäntutkimuslaitos, matemaattinen osasto ja
tutkimusalue toimisto
Puolustusministeriö
Skogsbruket
Sosiaali- ja terveysministeriö, vakuutusosasto
Suomen Metsäteollisuuden Keskusliitto
Suomen Vakuutusyhtiöiden Keskusliitto
Suomen Yksityismetsänomistajain Keskusliitto
Vakuutusyhdistysten Keskusliitto
Verohallitus

METSÄNTUTKIMUSLAITOS

Matemaattinen osasto
Unioninkatu 40 A
00170 HELSINKI
(90) 857 051

Saarenmaa, Hannu, va. professori

Mielonen, Kaija, tutkimussihteeri
Granlund, Hilikka, operaattori

Menetelmät

Häkkinen, Risto, vanh. tutkija, matemaatikko
Heinonen, Jaakko, tutkija (Joensuun tutkimusasema)
Linnilä, Kimmo, vartt. tutkija
Sievänen, Risto, vartt. tutkija

Atk

Pöntinen, Jukka, atk-päällikkö
Kaila, Erkki, tutkija (Rovaniemen tutkimusasema)
Mäkelä, Pekka, mikrotukihenkilö
Snellman, Carl-Gustaf, vartt. tutkija
Soimula, Maire, operaattori

Metsätilasto

Aarne, Martti, vartt. tutkija
Herrala-Ylinen, Helena, vartt. tutkija
Lehto, Kari, tutkija
Mikkola, Eero, tutkija
Mäki-Simola, Elina, vartt. tutkija (toimivapaalla)
Iltanen, Eila, toimistosihteeri (sij.)
Kulju, Irma, toimistosihteeri (virkavapaalla)
Leppäkumpu, Tuula, toimistosihteeri

Metsäverotus

Rauskala, Raimo, vanh. tutkija (virkavapaalla)
Kakkuri, Eero, tutkija
Ylitalo, Esa, tutkija (sij.)
Lind, Pirjo-Riitta, toimistosihteeri
Mäkinen, Kaija, ohjelmoija

ISBN 951-40-1146-5

ISSN 0358-4283

Valtion painatuskeskus
Kampin VALTIMO
Helsinki 1991